
Codi de conducta

Institució CERCA

Novembre 2018



Codi de conducta CERCA

Índex

| | |
|--|---|
| Introducció..... | 3 |
| Àmbit d'aplicació..... | 4 |
| Els principis del codi de conducta..... | 4 |
| Procediment d'aplicació del codi | 6 |
| Decàleg de principis..... | 7 |
| Annex 1 – Adhesió al codi de conducta CERCA..... | 8 |

INTRODUCCIÓ

La Resolució ECO/2405/2015, de 21 d'octubre, de reconeixement de diversos centres de recerca de Catalunya com a centres CERCA, delimita el perímetre de quines institucions a Catalunya són centres CERCA. Els centres CERCA reben suport econòmic de la Generalitat de Catalunya mitjançant el programa CERCA finançat per diversos departaments del Govern.

La Llei 7/2011, de 27 de juliol, de mesures fiscals i financeres, estableix al capítol IV del títol II el règim jurídic dels centres. D'acord amb el que preveu l'article 64.1 d'aquesta llei, els centres de recerca de Catalunya, identificats com a centres CERCA, han de ser entitats amb personalitat jurídica pròpia, sense ànim de lucre, i amb seu a Catalunya, que tenen com a objecte principal la recerca en la frontera del coneixement; han de ser creats o participats per l'Administració de la Generalitat i, si escau, juntament amb una o més universitats o amb altres entitats públiques o privades. Els centres CERCA s'han d'organitzar de la manera següent:

- a) Una planificació d'activitats fonamentada en un programa pluriennal, basada en un pla estratègic, amb una supervisió posterior de l'activitat científica i de l'activitat econòmica i financera, subjecta al principi de transparència i al retiment de comptes.
- b) Un governament eficaç, que inclogui una direcció exercida per una persona de solvència i capacitat de gestió reconegudes, amb amplis poders executius que deriven del màxim òrgan de govern col·legiat del centre, en el qual té representació l'Administració de la Generalitat.
- c) Una gestió flexible i eficient, basada en l'autoexigència i la qualitat i mesurable amb estàndards internacionals.
- d) Un sistema de selecció i contractació de personal basat en l'estratègia pròpia de cada centre, amb l'objectiu de captar i retenir talent adaptat a cada entitat i que ha de tendir a configurar una massa investigadora de competitivitat internacional.
- e) Un assessorament i una avaluació periòdica del centre per part d'un comitè o un consell científic extern d'alt nivell, d'acord amb els estàndards d'excel·lència en la recerca i la transferència.

A l'entorn dels centres CERCA es fa necessari definir un marc de referència que ofereixi el compromís de bona pràctica en l'àmbit científic i de gestió dels centres CERCA, d'acord amb la Recomanació adoptada per la Comissió Europea l'11 de març de 2005, relativa a la Carta Europea de l'Investigador i al Codi de conducta per a la contractació d'investigadors, que reuneix una sèrie de principis i exigències generals que especifiquen el paper, les responsabilitats i els drets dels investigadors i de les entitats que els contracten i/o financen.

La Institució CERCA és l'entitat de suport i coordinació dels centres CERCA creada per la Generalitat de Catalunya i l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca (ACER). El seu rol com a punt neutre i independent entre els centres CERCA li permet llançar accions i desenvolupar encàrrecs de govern que s'adrecin a millorar diferents aspectes als centres de recerca.

En aquest sentit la Institució CERCA promou l'establiment d'un codi de conducta dels centres CERCA i la creació d'una Ombudsperson de CERCA per fer front a la fragilitat que suposa que dins un mateix centre de recerca calgui resoldre una situació difícil d'integritat científica amb el conflicte d'interès associat que això suposaria, i per tant la manca de credibilitat davant tercers.

El codi de conducta dels centres CERCA, que està alineat amb el Codi europeu de conducta per a la integritat en la recerca, reconegut per les institucions europees, ha de ser aprovat en els òrgans de govern dels diferents centres i assumit pels responsables executius i per la totalitat del personal. Cada centre pot desenvolupar, si escau, els principis del codi de conducta amb un reglament propi, i en els casos en què ja existeixi un codi propi és recomanable una

harmonització amb els principis i els procediments descrits en aquest codi. Els responsables executius de cada centre CERCA han de retre comptes de l'aplicació del codi de conducta al seu òrgan de govern.

Els responsables executius de cada centre CERCA han de retre comptes de l'aplicació del codi de conducta al seu òrgan de govern. L'aplicació d'aquest codi no exclou la del codi de conducta de personal directiu del sector públic de la Generalitat respecte de les persones en què concorre aquesta condició.

ÀMBIT D'APLICACIÓ

L'àmbit d'aplicació d'aquest codi és, en primer terme, el conjunt de directors i gerents, i altres persones apoderades per acord del patronat o l'òrgan de govern de cada centre CERCA, i també subsidiàriament la resta de personal científic (propri o adscrit), tècnic i administratiu dels centres CERCA. L'activitat dels centres CERCA basada en col·laboracions interinstitucionals també ha de respectar en els seus aspectes bàsics els compromisos d'aquest codi.

ELS PRINCIPIS DEL CODI DE CONDUCTA

1. Honestedat i transparència. Els responsables dels centres CERCA han de promoure la cultura de la integritat científica. Concretament, s'han de comprometre a actuar sempre de bona fe i complir la normativa vigent. Els centres de titularitat pública estan sotmesos a les consultes que es produeixin en el marc que estableix la legislació de transparència, la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. Els resultats científics assolits pel centre han de ser públics i accessibles, en publicacions científiques, des de la pàgina web o a les publicacions divulgatives del centre (sempre que això no contravingui les normes essencials de confidencialitat previstes a la legislació vigent, com tot el que preveu la legislació sobre privacitat de dades personals o secret industrial).
2. Accés obert a les dades de recerca. Cada centre CERCA ha de tenir una estratègia de ciència oberta i aplicar un pla de gestió de dades de recerca que determini, entre altres qüestions, quines es poden fer públiques. Els investigadors i els responsables dels centres CERCA s'han d'adaptar als principis FAIR (findable, accessible, interoperable and reusable), per a la gestió de dades científiques.
3. Custòdia de dades de recerca, materials i substàncies. Les dades brutes, substàncies (biològiques, químiques o d'una altra mena), consentiments informats, enquestes o resultats de la recerca o activitats tecnològiques que siguin rellevants per garantir la traçabilitat i la reproductibilitat dels resultats han de ser ordenades i emmagatzemades, de forma segura, per permetre'n la recuperació o consulta durant un període mínim, que es recomana que sigui de 10 anys, a comptar des de la publicació dels resultats o des de la protecció de la propietat industrial. Al mateix temps, cal promoure que els investigadors utilitzin quaderns de laboratori o qualsevol altre mitjà de custòdia equivalent que recullin el treball experimental original i l'autoria, com a suport per a la publicació i la protecció de la propietat intel·lectual i industrial en les disciplines on aquesta pràctica sigui pertinent. Aquests quaderns o documents són propietat del centre CERCA on s'ha dut a terme el treball. L'aplicació d'aquest principi no es contraposa al manteniment confidencial de les dades o la informació que estiguin sotmeses a secret per contracte, o d'acord amb la Llei orgànica de protecció de dades (LOPD) o amb altres normatives o regulacions vigents.
4. Gestió de la propietat industrial als centres CERCA. Els actius intangibles dels centres CERCA incrementen el valor patrimonial de la institució i, en conseqüència, es genera una responsabilitat patrimonial més gran. Amb la finalitat de preservar el patrimoni intangible i la

propietat industrial del que es genera com a producte de la recerca o de les activitats tecnològiques, o bé el que es genera segons acord en cas de col·laboracions científiques, els centres CERCA han de vetllar per aplicar un valor just de la tecnologia, que respecti els criteris mínims de mercat en qualsevol valoració, negociació o transacció d'aquests actius i, si escau, els criteris del centre directiu de la Generalitat de Catalunya competent en matèria de patrimoni quan resultin d'aplicació.

5. Compromís individual de bona pràctica científica i respecte a les normes ètiques. S'encomana a tot el personal científic i tècnic de cada centre CERCA comprometre's al compliment de la bona pràctica científica mitjançant la signatura d'un document quan iniciï la seva relació professional amb el centre (inclosos els investigadors adscrits) que el comprometi a treballar per a l'excel·lència en la seva tasca científica o de gestió, per facilitar així l'avenç del coneixement en la seva disciplina o, si escau, la transferència de tecnologia o la gestió de recursos eficient. Al mateix temps, els treballadors d'un centre CERCA han de conèixer i complir la legislació vigent aplicable al seu treball (per exemple: regulacions de recerca biomèdica, d'experimentació animal, d'organismes modificats genèticament, d'impacte ambiental, etc.).

Els patronats o els òrgans de govern dels centres CERCA han d'estar informats prèviament dels continguts de la recerca, en els casos de gran transcendència social, com pot ser la recerca amb finalitat militar.

6. Compromís i responsabilitat a l'activitat i publicacions científiques. Tots els investigadors dels centres CERCA s'han de comprometre a seguir les normes d'integritat científica aplicables segons la dinàmica i la tradició de cada disciplina, com per exemple les del Comitè Internacional d'Editors de Revistes Mèdiques (ICMJE). Per defecte, cal respectar el que estableix el Codi europeu de conducta per a la integritat en la recerca, és a dir, evitar el frau científic en la seva recerca, reconèixer els veritables autors dels resultats originals, participar i supervisar tota publicació o resultat on siguin autors. Addicionalment, es recomana que cada article inclogui un compromís de responsabilitat que especifiqui la contribució de cada autor, tal com demanen les principals revistes científiques internacionals.

Els investigadors dels centres CERCA han d'evitar activament el frau científic en la redacció de propostes, la implementació de projectes i l'avaluació, i en informes o publicacions científiques. S'entén com a frau científic la manipulació d'informació o documentació científica amb l'objectiu de fabricar sense fonament, falsificar o plagiar.

7. Coordinació amb la Institució CERCA i amb l'Ombudsperson de CERCA. Els centres CERCA, bé en la figura del seu director o bé, si escau, de qualsevol altra persona que desenvolupi la seva activitat professional al centre, es comprometen a informar la Institució CERCA de l'existència d'un conflicte d'integritat científica que sigui de rellevància suficient en el moment inicial en què aquest es generi i, en paral·lel, elevar-lo a l'Ombudsperson de CERCA, sota paràmetres d'estricta confidencialitat i respecte a les persones suposadament implicades. Aquests casos rellevants poden ser els que tinguin a veure amb la revisió o la retractació d'articles i que puguin derivar en mesures disciplinàries o que impliquin la direcció o la gerència del centre.

L'Ombudsperson de CERCA s'ha de crear oportunament a aquest efecte i ha de tenir un caràcter independent i neutre, així com la capacitat de proposar solucions no vinculants que han de ser discutides i aprovades a l'òrgan de govern del centre CERCA implicat. La Institució CERCA i també poden actuar d'ofici. L'Ombudsperson podrà crear comissions ad hoc de consulta, i sol·licitar assessorament o coordinació de l'òrgan de la Generalitat de Catalunya que tingui la responsabilitat de resoldre les qüestions d'integritat científica.

En el cas de les col·laboracions internacionals cal cercar la col·laboració dels diferents organismes nacionals en la solució a la problemàtica plantejada i s'han d'aplicar els principis de la declaració Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations

8. Aplicació de les normes de contractació i promoció. Evitar qualsevol conflicte d'interès en les activitats del centre CERCA. Els directors i gerents dels centres CERCA, com a representants i responsables de la seva institució, es comprometen a evitar l'exercici de qualsevol conflicte d'interès en l'exercici de la seva responsabilitat, i concretament en la valoració de mèrits científics o professionals. En tot moment s'han de diferenciar les activitats professionals d'altres que es puguin exercir per raó de gènere, afinitat o militància política, fe religiosa o altres. Cal abstenir-se d'acceptar donacions a títol personal o tractes avantatjosos vinculats a l'exercici de la seva activitat al centre CERCA.

En els centres que tinguin condició pública s'han d'aplicar els principis d'actuació i de conducta que consten en el Codi de principis i conductes recomanables en la contractació pública de béns i serveis, aprovat per Acord del Govern de la Generalitat d'1 de juliol de 2014, o qualsevol modificació d'aquest d'acord amb la legislació de contractació pública vigent. Els centres privats han d'actuar amb el mateix esperit i seguir la normativa vigent, tenint en compte l'existència de càrrecs públics als patronats de les seves fundacions.

9. Informar i col·laborar amb els mitjans de comunicació. És tasca del personal dels centres CERCA contribuir a informar els ciutadans i els seus representants polítics quan aquests així ho demanin, aplicant un principi de rigor i objectivitat i claredat en els continguts científics. En la política de comunicació de cada centre CERCA, cal esmentar l'adscripció del centre al programa CERCA de la Generalitat de Catalunya.
10. Portar a terme un pla d'acció amb el reconeixement HRS4R de la Comissió Europea. Els centres CERCA han de preparar un pla d'acció que desenvolupi els principis de la Carta Europea de l'Investigador i el Codi de conducta per a la contractació d'investigadors, amb reconeixement HRS4R, optar-hi i desenvolupar-lo. Aquest pla d'acció ha d'incloure el compromís d'avançar efectivament cap al respecte a la diversitat i l'equilibri de gènere d'acord amb les directrius i els plans propis o de la Institució CERCA.

PROCEDIMENT D'APLICACIÓ DEL CODI

1. Aprovació en primera instància d'aquest codi (prèviament aprovat pel patronat de la Institució CERCA) en els òrgans de govern dels diferents centres CERCA.
2. En el cas dels directors i gerents dels centres CERCA, formalització de l'acceptació en el moment de ser nomenats o, alternativament, en els 60 dies següents a l'aprovació d'aquest codi de conducta. Enviament d'una còpia del codi a la Institució CERCA, d'acord amb l'annex 1.
3. Internament, si escau, a cada centre CERCA, definició, adaptació o harmonització de la normativa perquè el personal del centre conegui i compleixi els compromisos que li són d'aplicació.
4. Entre l'aprovació del codi per part de la Institució CERCA i la seva aplicació als centres CERCA hi pot haver un període d'adaptació d'un any per portar a terme els canvis que siguin necessaris dins de cada institució.
5. Qualsevol termini que pugui ser modificat per la legislació vigent s'entén automàticament d'aplicació en el marc d'aquest codi de conducta.

DECÀLEG DE PRINCIPIS

1. Honestat i transparència.
2. Accés obert a les dades de recerca.
3. Custòdia de dades de recerca, materials i substàncies.
4. Gestió de la propietat industrial als centres CERCA.
5. Compromís individual de bona pràctica científica i respecte a les normes ètiques.
6. Compromís i responsabilitat a l'activitat i publicacions científiques.
7. Coordinació amb la Institució CERCA i amb l'Ombudsperson de CERCA.
8. Aplicació de les normes de contractació i promoció. Evitar qualsevol conflicte d'interès en les activitats del centre CERCA.
9. Col·laboració amb els mitjans de comunicació.
10. Desenvolupament d'un pla d'acció amb el reconeixement HRS4R de la Comissió Europea.



Via Laietana, 2
08003 Barcelona
www.cerca.cat